

บทที่ 5

สรุปผล และอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 และกฎหมายอื่นที่ออกมาเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการให้บริการทางการศึกษาของหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ในบทนี้เป็นการสรุปผล และอภิปรายผล ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 และกฎหมายอื่นที่ออกมาเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการให้บริการทางการศึกษาของหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล และเพื่อทราบปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 และกฎหมายอื่นที่ออกมาเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการให้บริการทางการศึกษาของหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล

วิธีการวิจัย

วิธีการศึกษาค้นคว้า โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาคนพิการ เขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล เขตละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน(ในปีที่ศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุงยังไม่แบ่งออกเป็น 2 เขต) ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดพัทลุง และ ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดสตูล ศูนย์ละ 1 คน รวมจำนวน 3 คน โรงเรียนเฉพาะความพิการ ได้แก่โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา และโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 2 คน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุ่มตัวอย่างมาเขตพื้นที่การศึกษาละ 4 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 20 คน และโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมสาทลหาดใหญ่ 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 31 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า ได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง มี 5 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดองค์กรเอกชน แบบสัมภาษณ์แต่ละชุดมีจำนวนข้อกระทงคำถามที่ต่างกัน ซึ่งคำถามขึ้นอยู่กับกรอบภารกิจและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ

แบบสัมภาษณ์เมื่อได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ประสานงานนัดหมายวันเวลาที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และผู้วิจัยได้จัดส่งชุดแบบสัมภาษณ์ที่จะสัมภาษณ์เชิงลึกไปให้กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษา และเตรียมข้อมูลล่วงหน้า

สรุปผลการวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.1 จำนวนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

ปี พ.ศ. 2542 ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เป็นปีการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมีนโยบายหลักในการเร่งขยายบริการการศึกษาเพื่อคนพิการ ให้คนพิการที่ต้องการเรียนต้องได้เรียน โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสเข้ารับบริการการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายตามความเหมาะสม โรงเรียนในระดับประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1-2) เริ่มให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ รับผิดชอบการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติมากขึ้น

สืบเนื่องจากนโยบาย และการดำเนินงานด้านการศึกษาพิเศษตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2547 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม จึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมขึ้น ให้ดำเนินโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนเรียนร่วมมาตรฐาน รวม 2700 โรงเรียน โดยใช้การบริหารจัดการตามโครงสร้างซีท (SEAT framework) โดยมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด ซึ่งในส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 5 เขต มีแนวทางการดำเนินการ คือ การประชาสัมพันธ์ให้แต่ละโรงเรียนที่มีเด็กพิการเรียนร่วมที่มีความพร้อม และมีความสนใจในการ

ดำเนินโครงการ สมัครงเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด ร่วมกันพิจารณาเลือกโรงเรียน โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม 5 ประการ คือ 1) เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารให้ความสำคัญในนโยบายการจัดการเรียนร่วม 2) ครูในโรงเรียนให้ความสำคัญในนโยบายการจัดการเรียนร่วม 3) มีเด็กพิการเรียนอยู่ในโรงเรียน 4) เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และ 5) ชุมชนให้ความสำคัญในนโยบายการจัดการเรียนร่วม โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดจำนวนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา จากการดำเนินงานมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2547-2551 ทั้ง 5 เขตการศึกษามีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมครบตามเป้าหมาย

ในระยะแรก (ระหว่างปีพ.ศ. 2547-2549) โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนในระดับประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1-2) ต่อมาในปีการศึกษา 2550 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้ขยายไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3-4) โดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสเพื่อการส่งต่อให้เด็กที่มีความบกพร่องมีที่เรียนใกล้บ้าน ในปีการศึกษา 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง 5 เขต มีโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมครบตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมครอบคลุมครบทุกอำเภอ และในปีการศึกษา 2551 มีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จำนวน 193 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 37 โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 37 โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำนวน 34 โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง (เขต 1 และเขต 2) จำนวน 48 โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาสตูล จำนวน 37 โรงเรียน และนี้ได้ขยายโครงการต่อโดยให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมแต่ละโรงเรียนมีโรงเรียนเครือข่ายเรียนร่วม

การดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ส่วนใหญ่ได้ผลดี สามารถช่วยเหลือเด็กพิการได้ตามเป้าหมาย และมีโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างได้ แต่สำหรับโรงเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 การดำเนินการยังไม่ค่อยชัดเจนเนื่องจากเป็นระยะเริ่มต้น

1.2 บุคลากรของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

1.2.1 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

ตั้งแต่เริ่มโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมมาเมื่อปีการศึกษา 2547 หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมคือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ได้มีการบรรจุ หรือจัดบุคลากรทางการศึกษาพิเศษเพิ่มให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เนื่องจากไม่มีอัตรากำลัง ทำให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมขาดบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ มีบุคลากรการศึกษาพิเศษไม่ครบตามเกณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแก้ปัญหาโดยการจัดทำหลักสูตร “ การฝึกอบรมครูสอนการศึกษาพิเศษ ” เพื่อฝึกอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเรียนร่วม และเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมสัมมนา

ให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเรียนร่วมเป็นประจำทุกปี แต่ด้วยภาระงานประจำและข้อจำกัดด้านงบประมาณในการไปราชการ การไปอบรมหรือการสัมมนาจึงน้อย การกระจายความรู้ทำได้ไม่ทั่วถึง ทำให้ครูบางส่วนในโรงเรียนไม่มีความรู้ในการจัดการด้านการศึกษาพิเศษ

1.2.2 การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จากการศึกษาที่ต้นสังกัดไม่ได้มีการบรรจุ หรือจัดบุคลากรทางการศึกษาพิเศษเพิ่มให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ทำให้โรงเรียนขาดบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ ครูในโรงเรียนไม่มีความรู้ในการจัดการด้านการศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมใน 2 ลักษณะ คือ

ก. การฝึกอบรมหลักสูตร “ครูสอนการศึกษาพิเศษ” ในระยะเริ่มแรกของการจัดการเรียนร่วม ปี พ.ศ. 2544 กรมสามัญศึกษา (เดิม) กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดอบรมหลักสูตร “การฝึกอบรมครูสอนการศึกษาพิเศษ” ให้แก่โรงเรียนเรียนร่วม และต่อมาในปี 2550 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พัฒนาหลักสูตรดังกล่าว พัฒนาโดยการปรับปรุงหลักสูตรภาคทฤษฎี และหลักสูตรภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับความเคลื่อนไหวและความเปลี่ยนแปลงของสังคมและให้สอดคล้องกับภารกิจในการให้บริการแก่คนพิการประเภทต่าง ๆ ปรับเนื้อหาให้ตรงกับลักษณะการปฏิบัติงานของครูการศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหาร และบุคลากรของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมให้มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการศึกษาพิเศษ โดยมีวิทยากรร่วมจากมหาวิทยาลัย โรงเรียนเฉพาะความพิการ โดยการอบรมประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การวัดประเมินผลการอบรม นอกเหนือจากหลักสูตรการอบรมในห้องเรียนยังมีการศึกษานอกสถานที่ ในบางหัวข้อที่สามารถศึกษาในสถานปฏิบัติการจริง เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ใช้การศึกษาจากสถานที่จริง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับประสบการณ์ตรง

ข. การฝึกอบรม ประชุม สัมมนาด้านวิชาการ ในแต่ละปีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามี โครงการพัฒนาให้ความรู้ด้านวิชาการต่าง ๆ ทั้งทางด้านการศึกษาพิเศษและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้บริหารครู และผู้ปกครองของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนาความรู้ในเรื่อง ความรู้เฉพาะความพิการ ด้านเกณฑ์การประกันคุณภาพ การปรับหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การให้คำปรึกษา ผู้ปกครอง การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน สำหรับทุนการศึกษานั้น เขตพื้นที่การศึกษาไม่มีงบประมาณจัดสรรเป็นทุนการศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาศึกษาต่อทางด้านการศึกษาพิเศษแต่อย่างใด

1.3 งบประมาณโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมได้รับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนละ 10,000 บาทต่อปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท (SEAT framework) และการบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school based management) และให้โรงเรียนจัดทำแผนงาน/โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนพิการเรียนร่วม ด้วยหลักในการพัฒนานักเรียนพิการเรียนร่วมด้วยรูปแบบที่เหมาะสมที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการเรียนร่วม

ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และนักเรียนพิการเรียนร่วม ในด้านต่าง ๆ เช่น

1) จัดฝึกอบรม สร้างความตระหนัก ความเข้าใจกับ ครู ผู้ปกครอง ให้ความรู้แก่โรงเรียนในเขตรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำสื่อการสอน การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การคัดกรองเด็ก การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การศึกษาดูงาน จัดทำสื่ออุปกรณ์การสอน โครงการปรับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จัดประชุมให้ความรู้ผู้ปกครอง เป็นต้น โดยได้รับความร่วมมือ จากหน่วยงานภายนอก เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นต้น

2) คัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึม โดยใช้แบบคัดกรอง KUS-SI Rating Scale: ADHD/LD/Autism (PDDs)

3) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

4) คัดเลือกโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมที่เป็นเลิศ (best practice) โดยที่โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนร่วมได้สำเร็จ สามารถแก้ปัญหาที่ประสบให้เกิดผลสำเร็จที่เป็นเลิศได้ และสามารถเป็นแบบอย่าง ในการให้การสนับสนุน หรือเป็นแนวทางแก้ปัญหาให้กับโรงเรียนอื่นๆ ที่ดำเนินการจัดการเรียนร่วมในลักษณะเดียวกันได้

5) จัดสรรงบประมาณตามโครงการให้โรงเรียนที่เสนอขอให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการโครงสร้าง SEAT

1.4 การประชาสัมพันธ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้มีการประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนร่วมใน 2 ลักษณะ คือ

1) การประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองนำบุตรหลานที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปเข้าเรียนในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมใกล้บ้าน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดทำแผ่นพับ จัดทำเวปไซด์ ประชาสัมพันธ์ทางวิทยุกระจายเสียง และทำเอกสารความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการ เป็นต้น

2) การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูในโรงเรียนเรียนร่วม และบุคคลทั่วไป โดยมีรูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ หลายอย่าง เช่น จัดทำแผ่นพับ จัดทำเวปไซด์ ประชาสัมพันธ์ทางวิทยุกระจายเสียง ทำเอกสารความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการ เผยแพร่งานวิจัยไปตามโรงเรียน จัดทำวีดิทัศน์ และมอบ สื่อ อุปกรณ์ เช่น หนังสือเสียงระบบเดซี ชุดพัฒนาการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

1.5 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วม

1.5.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายภารกิจการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมให้แก่หน่วยงานในสังกัดระดับพื้นที่ คือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ส่วนกลาง คือสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะทำหน้าที่ในการกำหนดกรอบและระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วม เพื่อให้โรงเรียนเรียนร่วม และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการตามกรอบและระบบที่วางไว้ การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนกลาง ได้แก่

1) การจัดทำมาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐาน ในปีพ.ศ. 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานสำหรับ 4 ประเภทความพิการเพื่อประกันคุณภาพในสถานศึกษา ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานประเภทความพิการทางการเห็น มาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานประเภทความพิการทางการได้ยิน มาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานประเภทความพิการทางร่างกาย และมาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานประเภทความพิการทางสติปัญญา เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2) การนิเทศโดยใช้แบบติดตามผลการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำแบบประเมินตนเองเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550

3) การนิเทศโดยการจัดประชุมสัมมนาระดับภาค ปีละ 1 ครั้ง ในลักษณะวิทยากรบรรยายให้ความรู้ นิทรรศการของโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างได้ (The Best Practiced) ในการจัดการเรียนร่วม จัดแสดงนิทรรศการ แสดงผลการประเมินตนเอง การดำเนินการจัดการเรียนร่วม ความสำเร็จของการบริหารจัดการ และการเยี่ยมโรงเรียน เป็นต้น

1.5.2 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมเป็นภาระหลักและเป็นภาระสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 5 แห่ง และหน่วยงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่รับผิดชอบดูแลการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัด คือ กลุ่มนิเทศและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มนโยบายและแผน ซึ่งมีหน้าที่ในการนิเทศติดตามประเมินผลสถานศึกษา แต่รูปแบบวิธีการนิเทศติดตามประเมินผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่ละแห่งอาจจะแตกต่างกันไปตามสภาพการทำงานและสภาพพื้นที่ แต่โดยทั่วไปแล้วการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีลักษณะและรูปแบบดังนี้

1) การนิเทศโดยการจัดประชุมผู้บริหาร และ ครูผู้สอน รายงานสภาพปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียน การบริหารจัดการ โรงเรียนเรียนร่วม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น

2) การนิเทศโดยตรงที่โรงเรียน โดยกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา หรือกลุ่มส่งเสริมการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด จัดทำปฏิทินการนิเทศ

3) การนิเทศโดยใช้แบบติดตามผลการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

4) การนิเทศโดยใช้แบบตรวจเยี่ยมสถานศึกษาเชิงประเมิน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5) การนิเทศโดยใช้แบบนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการ โครงสร้างซีท (SEAT)

6) การนิเทศโครงการตามความร่วมมือกับยูนิเซฟ การติดตามโครงการนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

7) การนิเทศในรูปแบบฝึกรวม ให้ความรู้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยให้ความรู้ให้คำแนะนำเรื่องต่าง ๆ แก่โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามแผนปฏิบัติงาน และตามที่โรงเรียนขอความร่วมมือ

1.6 วิจัยทางการศึกษาพิเศษ

1.6.1 การทำวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในระหว่างปีพ.ศ. 2545-2550 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดทำงานวิจัยทางการศึกษาพิเศษตามลักษณะของภาระงาน เช่น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้อันเนื่องมาจากโรงเรียนร่วม และโรงเรียนเครือข่ายเรียนร่วม เป็นต้น

1.6.2 การสนับสนุนให้ครู อาจารย์ หรือหน่วยงานอื่นทำการวิจัย ในระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 ดำเนินการในลักษณะส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในลักษณะให้ความรู้โดยการจัดอบรม การทำวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว และส่งเสริมให้ครูพัฒนา งานวิจัยเพื่อเป็นผลงานทางวิชาการ เช่น การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังประสานให้โรงเรียนเป็นสถานที่ทดลองใช้ ในการเครื่องมือ และเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลงานวิจัยของสถาบันทางการศึกษาต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา และนอกจากสถาบันทางการศึกษายังมีหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์จังหวัด และองค์กรเอกชน เช่น องค์กรยูนิเซฟ เป็นต้น

1.7 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- 1) งานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในบางลักษณะงานมีความซ้ำซ้อนกับศูนย์ การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด
- 2) ศักยภาพของเขตพื้นที่การศึกษามีหลายกลุ่มงาน บางกลุ่มงานไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ ทำให้การช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม การเรียนการสอนเป็นไปได้น้อย
- 3) จำนวนโรงเรียนจัดการเรียนร่วมมีมาก แต่จำนวนศึกษานิเทศก์แต่ละสำนักงาน เขตพื้นที่มีน้อย ทำให้การนิเทศโรงเรียนทำได้ไม่ทั่วถึง
- 4) บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่เกี่ยวข้อง กับ โรงเรียนเฉพาะความ พิจารณาของรัฐ โรงเรียนเฉพาะความพิจารณาขององค์กรเอกชน และ โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ซึ่งมีเด็กพิการเรียนร่วมอยู่ด้วย

การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา

จากผลการศึกษาพบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบการจัดการเรียนร่วม ซึ่งโรงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมได้ ดำเนินงานมาบ้างในบางโรงเรียน และได้ดำเนินการตามนโยบายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นปีที่ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เป็นปีการศึกษาสำหรับคนพิการ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2547 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบชัดเจนขึ้น โดยกำหนดบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการแกนนำจัดการเรียนร่วม และคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าในเชิงปริมาณสามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ มีจำนวนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมครบตามเป้าหมาย แต่ในเชิงคุณภาพยังมีปัญหาหลายประการทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาไม่เต็มตามศักยภาพเนื่องจากมีปัญหาในการดำเนินงานในหลายระดับ ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้น พบว่ามีปัญหาบางประการ โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 ซึ่งเป็นช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนถ่ายโครงสร้างงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้เป็นปัจจุบันงานส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมยังไม่มีโครงสร้างที่ชัดเจน บางเขตพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา บางเขตพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา หรือ กลุ่มนโยบายและแผน ทำให้มีปัญหาในการประสานงานการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ระบบข้อมูลสารสนเทศและความต่อเนื่องของแผนงานโครงการ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการทำให้การเรียนร่วมเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เหมาะสม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงควรหาทางพัฒนาส่งเสริมให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณภาพมาตรฐานมากยิ่งขึ้น ดังนี้

- 1) สร้างความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการจัดการเรียนร่วมให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษา
- 2) พัฒนาศักยภาพของโรงเรียนเรียนร่วมให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ตรงตามความต้องการจำเป็น
- 3) ส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมให้บริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมตามโครงสร้างซีทอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) นิเทศการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนเรียนร่วมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งนำผลการนิเทศไปใช้ในกระบวนการวิจัย พัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็น

รายบุคคล จัดให้มีแผนงาน กิจกรรม โครงการสนับสนุนผู้เรียนเรียนร่วมให้ครบกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัลชัย สุวรรณชาติ,มปป นอกจากนี้ควรมีมาตรการจูงใจหรือส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียนเรียนร่วมเห็นความจำเป็น และความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม เพื่อจะได้ให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในด้านต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เหมาะสม ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้อย่างมีความสุข และได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

2. ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด

2.1 ภาระหน้าที่ศูนย์การศึกษาพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางการศึกษาแก่คนพิการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นสืบเนื่องจากพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 โดยกระทรวง ศึกษาธิการ ได้จัดทำแผนการพัฒนาศึกษาพิเศษ (ด้านคนพิการ) เมื่อ พ.ศ.2537 ทั้งแผนระยะเร่งด่วน (ปีงบประมาณ 2538-2539) และแผนระยะที่ 8 (ปี พ.ศ. 2540-2544) โดยผู้แทนของคนพิการได้ร่วมในการจัดทำด้วย ซึ่งแผนดังกล่าวกำหนดให้จัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา ขึ้นอยู่ในสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา (ปัจจุบันสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมทุกระดับชั้นเรียน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา การจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน พัฒนาการกีฬา และนันทนาการ จัดครูสอนเสริม (ครูการศึกษาพิเศษ) พัฒนางานวิชาการ ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ให้ทุนการศึกษา รวมทั้งทำงานวิจัยและส่งเสริมให้เอกชนพัฒนางานการศึกษาพิเศษ เป็นต้น ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาได้จัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 มีจำนวน 13 ศูนย์ ตามเขตการศึกษา (ในขณะนั้น) ในภาคใต้ มี 3 ศูนย์ คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 ตั้งอยู่ที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา และศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 4 ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง สำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลารับผิดชอบ 5 จังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย คือ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา ส่วนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดจัดตั้งขึ้นในจังหวัดที่ไม่ได้เป็นที่ตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา มีจำนวน 63 ศูนย์ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุงตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูลตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดสตูล สำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 ทำหน้าที่เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสงขลาด้วย

บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา มีดังนี้

- 1) วางแผน กำหนดนโยบาย และแผนงานการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการแห่งชาติ และน่านโยบายระดับชาติไปปฏิบัติ
 - 2) จัดทำ ส่งเสริมและประสานงาน การจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลให้แก่คนพิการ
 - 3) จัดระบบส่งต่อคนพิการ ประสานงานและกำกับดูแลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการในเขตการศึกษาที่รับผิดชอบ
 - 4) จัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก จัดสื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดรวมถึงการจัดครูเดินสอน และอาสาสมัคร แก่คนพิการและสถานศึกษา
 - 5) วิจัยและพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ สำหรับคนพิการทุกประเภท
 - 6) พัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรที่จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ
 - 7) นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ
 - 8) เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลข่าวสารสนเทศด้านการศึกษาเพื่อคนพิการระดับเขตการศึกษา
 - 9) ประสานงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 10) จัดทำและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ
 - 11) จัดทำรายงานการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการในเขตพื้นที่การศึกษา
 - 12) จัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยเพื่อคนพิการในจังหวัดที่ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาตั้งอยู่
 - 13) จัดตั้งสหวิทยาเขตเพื่อคนพิการ สำหรับสถานศึกษาเพื่อคนพิการในเขตบริการ
- ### บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด มีดังนี้
- 1) ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือแรกพบความพิการอันเป็นบริการสำคัญอันดับแรกสำหรับคนพิการ
 - 2) ให้บริการเตรียมความพร้อมเด็กพิการก่อนส่งเข้าเรียนใน โรงเรียนเรียนร่วม หรือโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ
 - 3) บริการให้คำปรึกษาแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตรหลานที่พิการ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับคนพิการ
 - 4) ช่วยเหลือครูหรือบุคลากรทางการศึกษาใน โรงเรียนเรียนร่วม
 - 5) เสริมความรู้ให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน
 - 6) บริการอื่นที่จำเป็นต่อการให้บริการการศึกษาสำหรับคนพิการ เป็นต้น

2.2 การส่งเสริมสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วม

ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสถานศึกษาภาครัฐ และสถานศึกษาเอกชนที่จัดการเรียนร่วม โดยดำเนินการดังนี้

- 1) ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือแรกพบความพิการ กระตุ้นพัฒนาการทักษะ 6 ด้าน ได้แก่ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะทางวิชาการ ทักษะด้านการพูด และการใช้ภาษา ทักษะด้านการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคม ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้บริการเตรียมความพร้อมเด็กพิการก่อนส่งเข้าเรียนใน โรงเรียนเรียนร่วม หรือโรงเรียนการศึกษาพิเศษ
- 2) ประสานงานให้โรงเรียนเฉพาะความพิการช่วยเหลือ สนับสนุน โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม เรื่องอบรม สื่อ นิเทศการเรียนการสอน ให้คำปรึกษาด้านการจัดทำแผน
- 3) ประสานงานการจัดการเรียนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น
- 4) บูรณาการงานจัดการเรียนร่วมในเขตพื้นที่
- 5) จัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการ โดยรวบรวมจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และให้ยืมสื่อ/อุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท
- 6) ช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาใน โรงเรียนเรียนร่วม โดยจัดฝึกอบรมผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 7) ดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
- 8) บริการคุ้มครองการให้บริการทางการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 9) การส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปยังโรงเรียนเรียนร่วม หรือโรงเรียนเฉพาะความพิการ
- 10) การนิเทศการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเรียนร่วม และโรงเรียนเฉพาะความพิการ
- 11) เป็นแหล่งค้นคว้า ตำราซีดีรอมสำหรับเด็กตาบอด หนังสือเสียงระบบเดซี
- 12) ให้บริการต่างๆ เช่น กายภาพบำบัด และกิจกรรมบำบัด เป็นต้น รวมทั้งให้บริการอื่นที่จำเป็นต่อการให้บริการทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

2.3 การส่งเสริมช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษนอกสถานศึกษา เช่น

- 1) บริการให้คำปรึกษาแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตรหลานที่พิการ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับคนพิการ
- 2) ให้การดูแลผู้พิการในชุมชน โดย ทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะครอบครัว (individualized family service plan: IFSP) และ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 3) ให้ความรู้แก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เช่น การจัดทำแผนการปฏิบัติการ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะครอบครัว และ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นต้น
- 4) ให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแก่ ผู้ปกครอง ชุมชน

2.4 ระบบการส่งต่อคนพิการ

หลังจากให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม กระตุ้นพัฒนาการทักษะ 6 ด้านให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อส่งเข้าเรียนในโรงเรียนเรียนร่วม หรือ โรงเรียนเฉพาะความพิการ เมื่อเด็กมีความพร้อมศูนย์การศึกษาพิเศษจะทำหน้าที่ประสานงาน ไปยัง โรงเรียนการศึกษาพิเศษ หรือ โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมตามความเหมาะสมของเด็กแต่ละบุคคล

2.5 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในด้านการฝึกอบรมสัมมนา ด้านวิชาการ ให้ความรู้ด้านทักษะการสอน การจัดทำสื่อ เป็นต้น นอกจากนี้ยังฝึกอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาพิเศษแก่ผู้ปกครองและชุมชนฝึกอบรมผู้ปกครอง ชุมชน โดยศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาจัดฝึกอบรมปีละ ประมาณ 20 ครั้ง ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดฝึกอบรมปีละประมาณ 10 เรื่อง

2.6 การวิจัยทางการศึกษาพิเศษ

2.6.1 การทำวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 ศูนย์การศึกษาพิเศษทั้งสามแห่ง มีผลงานการทำวิจัยพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการศึกษา สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์สำหรับคนพิการค่อนข้างน้อย ศูนย์ละ 1-2 เรื่องต่อปี ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจจากการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ โรงเรียนจัดการเรียนร่วม และการวิจัยในชั้นเรียนของครูเกี่ยวกับเรื่องบทบาทหน้าที่ นวัตกรรม และการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

2.6.2 การสนับสนุนให้ครู อาจารย์ หรือหน่วยงานอื่นทำการวิจัย ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ไม่ได้จัดสรรงบประมาณเป็นทุนอุดหนุนการวิจัย

เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นทำการวิจัยทางด้านการศึกษาพิเศษ และทำวิจัยและพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการศึกษา สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์สำหรับคนพิการ

2.7 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านการศึกษาพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ได้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอนสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านการศึกษาพิเศษอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยโรงเรียนละ 1-2 ครั้งต่อภาคเรียน โดยเฉพาะศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลาได้กำหนดปฏิทินการนิเทศ สัปดาห์ละ 2 โรงเรียน แต่การนิเทศติดตามประเมินผลการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษาพิเศษ จะเน้นที่โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเป็นหลัก การนิเทศการเรียนการสอน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจะนิเทศการบริหารจัดการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม การจัดห้องเรียน การเรียนการสอน ด้านพัฒนาการเด็ก การให้คำแนะนำครูผู้ปกครอง เป็นต้น โดยประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการออกนิเทศ

2.8 ปริมาณเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับการศึกษา

จากปี พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นปีแรกที่เริ่มแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จนกระทั่งสิ้นสุดระยะเวลาตามแผนในปี พ.ศ. 2549 คนพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน 3 จังหวัด ที่เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยพบว่า ทุกจังหวัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้ คือเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 15 ต่อปี และมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กออทิสติก

2.9 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ

- 1) ลักษณะงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในบางลักษณะงานมีความซ้ำซ้อนกับศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด
- 2) บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษมีน้อย โดยเฉพาะศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด มีบุคลากรไม่เพียงพอกับภาระงานเพราะมีภาระงานประจำมาก ทั้งการส่งเสริมดูแลการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วม การส่งเสริมช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษนอกสถานศึกษา และงานโครงการอื่น ๆ ที่เป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ
- 3) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมบางแห่งยังไม่เข้าใจ และขาดความชัดเจนในการบริหารจัดการการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้การส่งเสริมช่วยเหลือ และดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง

4) ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษส่วนหนึ่ง ไม่ยอมรับ และไม่เข้าใจว่าบุตรหลานของตนเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา

ผลการศึกษาพบว่าศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระยะแรกเริ่ม และทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุนให้บริการทางการศึกษาด้านต่าง ๆ แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งในและนอกสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ การนิเทศติดตามประเมินผล และการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

จากการศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษทั้ง 3 ศูนย์ ดำเนินงานตามกรอบภารกิจ สามารถให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษที่สำคัญ ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษในบางลักษณะงานมีความซ้ำซ้อนกัน ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอกับภาระงานเพราะมีภาระงานประจำมาก ทำให้ภารกิจที่สำคัญบางประการยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ได้แก่ระบบข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน และผลงานการวิจัยทางการศึกษาพิเศษที่มีน้อย ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

1) ควรกำหนดบทบาท หน้าที่ ภาระงานระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ชัดเจน งานจะได้ไม่ซ้ำซ้อนกันเพื่อครอบคลุมงาน ในการส่งเสริม และช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2) เพิ่มอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษาให้แก่ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดให้เพียงพอต่อภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้คุณภาพของการส่งเสริมช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งในและนอกสถานศึกษาทำได้มากขึ้น

3) ควรจัดอบรมหรือประชุมสัมมนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ของโรงเรียนเรียนร่วมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เห็นความสำคัญในการส่งเสริมช่วยเหลือ และดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน

4) ศูนย์การศึกษาพิเศษควรเป็นหน่วยงานอิสระ จะทำให้การส่งเสริมช่วยเหลือได้ครอบคลุมสถานศึกษาทั้งของภาครัฐ และ เอกชน รวมทั้งสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเทศบาล ฯ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัตราฯ ตั้งแต่เกิดจนถึงตลอดชีวิตและในทุกระดับการศึกษา

5) ควรมีกู่่งงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวิจัยโดยตรง และจัดสรรอัตราเพื่อบรรจุบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการศึกษาวิจัย และจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการวิจัยในด้านการทำวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ทางด้านการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการศึกษา สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์สำหรับคนพิการ

3. โรงเรียนเฉพาะความพิการ

โรงเรียนเฉพาะความพิการเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสงขลามี 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา เป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนจังหวัดสตูล และจังหวัดพัทลุง ไม่มีโรงเรียนเฉพาะความพิการ

สรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีดังนี้

3.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน

ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 โรงเรียนโสตศึกษาสงขลา ได้รับการบรรจุบุคลากรเพิ่มจำนวน 2 คน เป็นครูวิชาเอกคอมพิวเตอร์ 1 คน และวิชาเอกวิทยาศาสตร์ 1 คน เช่นเดียวกับโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา ที่ได้รับการบรรจุบุคลากรเพิ่ม 2 คน เป็นครูวิชาเอกนาฏศิลป์ 1 คน และวิชาเอกคณิตศาสตร์ 1 คน ปัจจุบันโรงเรียนโสตศึกษาสงขลา มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 40 คน และพนักงานราชการ จำนวน 4 คน และมีนักเรียน จำนวน 308 คน คิดเป็นสัดส่วนครู : นักเรียน ในอัตราส่วน 1:8 ซึ่งมีจำนวนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดสัดส่วนครู : นักเรียน ไว้ในอัตราส่วน 1:8 แต่ต่ำกว่าเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ที่กำหนดสัดส่วนครู : นักเรียน ไว้ในอัตราส่วน 1:5 ส่วนโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 25 คน และพนักงานราชการ จำนวน 12 คน จำนวนนักเรียน 301 คนคิดเป็นสัดส่วนครู : นักเรียน ในอัตราส่วน 1:8 ซึ่งมีจำนวนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ต่ำกว่าเกณฑ์ของ ก.ค.ศ. ที่กำหนดสัดส่วนครู : นักเรียน ไว้ในอัตราส่วน 1:4

3.2 การพัฒนาบุคลากร

โรงเรียนเฉพาะความพิการทั้ง 2 โรงเรียนมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางการศึกษาพิเศษ และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทางด้านวิชาการอื่น ๆ โดยการให้เข้าร่วมประชุมสัมมนา โดยเฉลี่ยบุคลากรเข้ารับการอบรมอย่างน้อยคนละ 1 ครั้งต่อปี นอกจากนี้โรงเรียนเฉพาะความพิการทั้ง 2 โรงเรียน ได้ให้ครูไปศึกษาต่อ

ในระดับที่สูงขึ้น หรือพัฒนาให้ได้ไปประกอบวิชาชีพ เช่น ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ประกาศนียบัตรบัณฑิตการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้นทุกปี

3.3 อาคารสถานที่

ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 โรงเรียนโสตศึกษาสงขลา และโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา ได้รับงบประมาณค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ในการก่อสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบต่าง ๆ จนปัจจุบันมีอาคารเรียนและอาคารประกอบ เพียงพอต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งในด้านการจัดชั้นเรียน อาคารสำหรับจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ห้องประชุม เป็นต้น

3.4 สื่อ และ อุปกรณ์การเรียนการสอน

โรงเรียนโสตศึกษาสงขลา และโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ทั้งที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบางส่วนของโรงเรียนจัดทำ หรือจัดหาเอง โดยการนำเศษวัสดุที่เหลือใช้มาจัดทำสื่อการเรียนการสอน ทำให้มีสื่อการเรียนการสอนเพียงพอต่อการเรียนการสอนของโรงเรียน

3.5 การจัดทำคู่มือการเรียนการสอน

โรงเรียนเฉพาะความพิการ ได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางร่วมกันที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนในระดับสถานศึกษาทั้ง 2 โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คู่มือการจัดการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและศักยภาพของผู้เรียน

3.6 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

โรงเรียนเฉพาะความพิการทั้ง 2 โรงเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับนักเรียนพิการทุกคน โดยการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ แพทย์เฉพาะทาง ผู้บริหารโรงเรียน นักจิตวิทยา ศูนย์การศึกษาพิเศษ และผู้ปกครองร่วมกันวางแผน และทบทวนแผนปีละ 1 ครั้ง

3.7 การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอน และเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ได้ดำเนินการอย่างกว้างขวางทั้งในระดับต้นสังกัดส่วนกลาง และระดับสถานศึกษา โดยมีรูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ ที่หลากหลาย เช่น ทำเว็บไซต์ การประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ-กระจายเสียง ทำแผ่นพับและเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการ การเผยแพร่งานวิจัย และการจัดทำวีดิทัศน์ เป็นต้น

3.8 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการเรียนการสอน

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการเรียนการสอนของโรงเรียนโสตศึกษาสงขลา และโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา จากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามที่สำนักบริหารงาน

การศึกษาพิเศษขอข้อมูลมาเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นการติดตามการดำเนินงานโดยการรายงานทางเอกสาร

3.9 การวิจัยทางการศึกษาพิเศษ

3.9.1 ผลงานวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 โรงเรียนเฉพาะความพิการทั้งสองโรงเรียนส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านวิชาการทางการศึกษาพิเศษและพัฒนาการเรียนการสอน เช่น สื่อการเรียนการสอน รูปแบบและวิธีการสอน เป็นต้น โดยโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลามีผลงานการวิจัยทางการศึกษาพิเศษของครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 15 เรื่อง ส่วนใหญ่ลักษณะเป็นงานวิจัยในชั้นเรียน ส่วนโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญามีผลงานวิจัยประมาณ 45 เรื่อง และส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในชั้นเรียนเช่นเดียวกัน ซึ่งส่วนหนึ่งครูได้พัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ

3.9.2 การสนับสนุนให้ครูอาจารย์หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทำการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 โรงเรียนเฉพาะความพิการทั้งสองโรงเรียนได้ร่วมมือและสนับสนุนหน่วยงานอื่นให้ทำการวิจัย โดยโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา มีการส่งเสริมในการทำงานวิจัย จำนวน 7 เรื่อง ส่วนโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา ปีละ 1-2 เรื่อง โดยการให้ข้อมูลโรงเรียนเป็นข้อมูลงานวิจัย และนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น เป็นกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยเรื่องการใช้สื่อเด็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของนักศึกษามหาวิทยาลัย- สงขลานครินทร์ เป็นต้น

3.10 การเรียนร่วม ในแต่ละปีการศึกษา โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญาจะส่งนักเรียนไปเรียนร่วมในโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้ ปีการศึกษา 2546 จำนวน 4 คน ปีการศึกษา 2547 จำนวน 4 คน ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1 คน ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1 คน ปีการศึกษา 2550 จำนวน 4 คน ปีการศึกษา 2551 จำนวน 2 คน สำหรับโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลาไม่มีนักเรียนเข้าเรียนร่วมในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่จะเข้าเรียนร่วมในระดับอุดมศึกษา

3.11 การศึกษาต่อของนักเรียน นักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลามีโอกาสในการศึกษาต่อในระดับ ช่วงชั้นที่ 3-4ระดับอุดมศึกษา และในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เมื่อมีล่ามภาษามือก็สามารถเรียนร่วมได้ในระดับที่สูงขึ้น เช่น สามารถศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ประมาณปีละ 20 % ของนักเรียนในโรงเรียน

3.12 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของโรงเรียนเฉพาะความพิการ เนื่องจากนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ทำให้ต้องอยู่ประจำหอพัก ทำให้ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว เมื่อถึงวาระที่ผู้ปกครองรับกลับบ้าน เช่นวันหยุดสุดสัปดาห์ ก็

ต้องอาศัยความสะดวกในเรื่องเวลา อาชีพ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ปกครองในการรับและนำนักเรียนมาส่ง ทำให้นักเรียนขาดความต่อเนื่องในทางการศึกษา

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนเฉพาะความพิการทั้ง 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา และโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การช่วยเหลือทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องโดยตรง จากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่มีพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พุทธศักราช 2543 แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กฎกระทรวง และกฎหมายอื่นที่ออกตามมา ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ได้กำหนดมาตรการและวิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะทางด้านการศึกษานั้น โรงเรียนเฉพาะความพิการได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในการให้บริการทางการศึกษาอย่างเต็มที่ ทำให้โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา และโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งด้านอาคารสถานที่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน

4. โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำโครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2547 โดยกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการคัดเลือก และจำนวนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา และมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคัดเลือกโดยโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ ดังนี้

- 1) กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง
- 2) จัดทำข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน
- 3) พัฒนากุศลกรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ
- 4) คัดกรองนักเรียนที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน
- 5) จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้นักเรียนที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษ
- 6) จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 7) ปรับสภาพแวดล้อม บรรยากาศ จัด/ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามความต้องการตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

8) วิจัยและและพัฒนาระบบการเรียนรู้นักเรียนที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน

9) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตาม โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

สรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม มีดังนี้

4.1 การกำหนดกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพิเศษ

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมส่วนใหญ่ได้กำหนดกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียน แต่การปฏิบัติจริงส่วนใหญ่จะดำเนินงานเป็นไปตามกรอบนโยบายของต้นสังกัด เนื่องจากโรงเรียนมีข้อจำกัดหลายประการทั้งทางด้านบุคลากร งบประมาณ

4.2 การคัดกรองนักเรียนที่มีความบกพร่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดฝึกอบรมครูผู้สอน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อฝึกอบรมการคัดกรองเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบคัดกรอง KUS-SI Rating Scale: ADHD/LD/Autism (PDDs) แต่แบบคัดกรองดังกล่าวการแปลผลจะใช้กับเด็กอายุ 6 ปี - 13 ปี 11 เดือน ทำให้รายการในแบบคัดกรองไม่เหมาะสมในการคัดกรองเด็กที่มีอายุเกิน 14 ปี เช่นนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 4 นอกจากนั้น โรงเรียนได้ดำเนินการคัดแยกประเภทเด็กพิการ โดยใช้แบบคัดกรองในการแยกประเภทความพิการทั้ง 9 ประเภท เพื่อให้ทราบถึงลักษณะความพิการอย่างแท้จริง พร้อมทั้งส่งต่อเด็กพิการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเรียนร่วม โดยคำนึงถึงสภาพความพิการ และภูมิฐานะของผู้ปกครอง

4.3 การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ครูผู้สอนในโรงเรียนได้วางแผนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทุกคน เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ แพทย์เฉพาะทาง ผู้บริหารโรงเรียน นักจิตวิทยา ศูนย์การศึกษาพิเศษ และผู้ปกครองร่วมกันวางแผน และทบทวนแผน ปีละ 1 ครั้ง

4.4 การปรับสภาพแวดล้อม บรรยากาศ จัดหรือส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามความต้องการตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

โรงเรียนแกนนำเรียนร่วมส่วนใหญ่มีการปรับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนค่อนข้างน้อย เช่น การจัดห้องเรียนเสริมวิชาการ จัดห้องเรียนคู่ขนาน เนื่องจากนักเรียนเรียนร่วมส่วน

ใหญ่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และโรงเรียนส่วนใหญ่มีงบประมาณน้อย และจำเป็น ต้องพัฒนา ทางด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไป ส่วนการจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษก็เป็นไปได้ไม่น้อยเช่นกัน เนื่องจากโรงเรียนมีห้องเรียนที่จำกัด การมีห้องเฉพาะเพื่อการ สอนซ่อมเสริม หรือมีห้องเสริมวิชาการ หรือตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจึงเป็นไปได้ไม่น้อย ส่วนใหญ่นักเรียนจะได้รับการช่วยเหลือด้านการเรียนในคาบเรียน การพัฒนาทางด้านการเรียนรู้ของ นักเรียนจึง ไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น

4.5 บุคลากรทางการศึกษาพิเศษของโรงเรียน

4.5.1 การบรรจุบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ หรือจ้างบุคลากรเพิ่ม ตั้งแต่เข้าร่วม โครงการแกนนำเรียนร่วม โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทุกโรงเรียนไม่ได้รับการบรรจุบุคลากร ทางการศึกษาเพิ่มเนื่องจากไม่มีอัตรากำหนด และไม่ได้รับงบประมาณเพื่อจ้างครูการศึกษาพิเศษเพิ่มเติม ยกเว้น โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมบาง โรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กร การกุศลอื่น เช่น มูลนิธิออทิสติกไทย มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทยในพระบรม ราชูปถัมภ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจ้างครูประจำห้องเรียนคู่ขนาน ครูเสริมวิชาการ และ ลูกจ้างชั่วคราว การที่โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมไม่ได้รับการบรรจุบุคลากรทางการศึกษาเพิ่ม ทำให้โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้น ไม่สามารถดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทั่วถึง และไม่มีครูที่มี ความรู้ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4.5.2 เงินเพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษาพิเศษ ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือที่ ผ่านการอบรมหลักสูตร “การฝึกอบรมครูสอนการศึกษาพิเศษ” เมื่อสอนนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ จำนวน 18 คาบต่อสัปดาห์ จะได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษา พิเศษ (พ.ค.ศ.) แต่ครูของ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมส่วนใหญ่ ที่มีคุณสมบัติข้างต้นไม่ได้รับเงิน เพิ่มพิเศษ เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ซึ่งไม่มีเอกสารรับรองจากแพทย์ และ ไม่ได้จดทะเบียนเป็นคนพิการ ทำให้ครูไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจึง ไม่สามารถเบิก เงินเพิ่มพิเศษได้

4.5.3 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาพิเศษโรงเรียน สำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษได้พัฒนาหลักสูตร “การฝึกอบรมครูสอนการศึกษาพิเศษ” ซึ่งเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อ พัฒนาความรู้ทางการศึกษาพิเศษให้แก่ครูที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนเรียนร่วม นอกจากนี้หน่วยงานต่าง ๆ เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา ศูนย์ การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นต้น ได้จัด อบรม ประชุม สัมมนาให้แก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นในการจัดการเรียนร่วม เช่น การจัดทำสื่อการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล ลักษณะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การ

คัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ครูผู้สอนยังได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เช่น ศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และระดับปริญญาโทด้วย

4.6 การได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงานต่าง ๆ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทางด้านการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ เทคนิคการสอน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ การแจกจ่ายเอกสาร หนังสือ สื่อวีดิทัศน์ที่ได้รับมาจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.6.1 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียน โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โรงเรียนละ 10,000 บาทต่อปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท และการบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school based management) และให้โรงเรียนจัดทำแผนงาน/โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนพิการเรียนร่วม ด้วยหลักในการพัฒนานักเรียนพิการเรียนร่วมด้วยรูปแบบที่เหมาะสมที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้อง การจัดสรรงบประมาณในการจ้างครูประจำห้องเรียนกลุ่มงาน เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนในโรงเรียนทั่วไปใกล้บ้าน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของประชากรในวัยเรียน กลุ่มเด็กออทิสติก รวมทั้งกลุ่มที่โครงสร้างของสมองมีการทำงานที่แตกต่างออกไปจากคนปกติ อย่างกลุ่มเด็กออทิสติกและกลุ่มอาการใกล้เคียง เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สมาธิสั้น พัฒนาการช้า มีความพิการซับซ้อนที่มีกลุ่มอาการออทิสซึม/บกพร่องทางการเรียนรู้/สมาธิสั้นร่วมด้วย นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูการศึกษาพิเศษ ได้แก่ การขออนุมัติเบิกเงิน พ.ศ. การให้ทุนการศึกษาศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และระดับปริญญาโท

4.6.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนร่วม งบอุดหนุนรายหัว งบคุ้มครองตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้การฝึกอบรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การคัดกรองเด็ก การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แจกจ่ายสื่อต่าง ๆ เช่น บัตรภาพ บัตรคำ กระดานสื่อสาร กระดานผสมคำ แท่งหลักนับเลข สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา หนังสือ คู่มือ เกม จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ และการนิเทศการเรียนการสอน

4.6.3 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ให้การสนับสนุนงบประมาณ เอกสาร สื่อ ให้การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร คุ้มครองตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หนังสือ คู่มือ เกม งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ และมีการนิเทศติดตาม

นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น

- 1) สมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย) และมูลนิธิออทิสติกไทย ดำรงความต้องการห้องเรียนคู่ขนานและรายชื่อผู้เรียน จัดทำข้อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดห้องเรียนในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เพื่อผลักดันในการขอสนับสนุนงบประมาณในการจ้างครู และสนับสนุนงานวิชาการ
- 2) โรงพยาบาลต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือในการตรวจวัดระดับสติปัญญาผู้เรียน คัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยเหลือด้านจิตบำบัด
- 3) มูลนิธิคุณพุ่ม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ความช่วยเหลือในการคัดกรองเด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น เด็กที่มีบกพร่องทางการเรียนรู้ ให้การฝึกอบรม สนับสนุนงบประมาณในด้านสื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องคอมพิวเตอร์ และงบประมาณในการปรับปรุงห้องเรียน
- 4) ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้คำแนะนำในการจัดการศึกษา
- 5) โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์ขนาดใหญ่ โดยมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์สนับสนุนครูเสริมวิชาการเพื่อดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นและสายตาสั้น การจัดทำสื่อ หนังสืออักษรเบรลล์ อุปกรณ์การสอนสำหรับเด็กตาบอด และสายตาสั้น
- 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สำนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ สนับสนุนงบประมาณในการจ้างครู
- 7) ผู้ปกครอง ในการให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4.7 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอน

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจะได้รับการนิเทศ ประเมินผลการเรียนการสอน จากส่วนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ในลักษณะการจัดประชุม และเยี่ยมโรงเรียน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด และได้รับ

การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอนจาก โรงเรียนของตนเองเป็นประจำ โดยการให้ฝ่ายวิชาการนิเทศการเรียนการสอน การเขียนแผนการสอน และการเขียนแผนการสอน เป็นต้น

4.8 การวิจัยทางการศึกษาพิเศษ

4.8.1 ผลงานวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมส่วนใหญ่ ไม่ได้จัดทำวิจัยทางการศึกษาพิเศษ เพราะครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษมีภาระงานมาก เช่น ปัญหาครูไม่ครบชั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษของโรงเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษเพียงพอ ขาดความรู้และทักษะด้านการวิจัย และขาดงบประมาณในการทำวิจัย มีส่วนน้อยที่มีผลงานการวิจัยบ้าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวิจัยในชั้นเรียน และผลงานทางวิชาการ เช่น การพัฒนาทักษะการคิดคำนวณเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการบวกและการคูณที่มีการทด เป็นต้น

4.8.2 การสนับสนุนให้ครูอาจารย์หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทำการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมได้ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนหน่วยงานอื่นให้ทำการวิจัย โดยการให้ข้อมูลโรงเรียนเป็นข้อมูลงานวิจัย และนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นต้น

4.9 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดเรียนร่วม

ปัญหาด้านผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดการเรียนร่วมน้อยและผู้บริหารขาดความต่อเนื่องในการบริหารจัดการเรียนร่วม

ปัญหาด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่สำคัญได้แก่ โรงเรียน ไม่มีครูที่สำเร็จการศึกษาทางการศึกษาพิเศษ หรือมีไม่เพียงพอ และครูที่ได้รับการอบรมมีน้อย โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้น มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ครบตามเกณฑ์ ขาดครูสอนประจำ และครูสอนเสริมวิชาการ ขาดครูเฉพาะด้าน เช่น ด้านดนตรี ด้านศิลปะ ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานการเรียนการสอน เช่น งานธุรการ งานการเงิน งานสำนักงานต่าง ๆ เป็นต้น ในห้องเรียนมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำได้ไม่ทั่วถึง เจตคติของครูเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษยังเป็นไปในด้านลบ เพราะครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญในการจัดการเรียนร่วมน้อย ขาดความรู้ในการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ครูที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนร่วมขาดขวัญและกำลังใจ เนื่องจากเบิกเงินเพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ.ศ.ศ.) ไม่ได้ เพราะไม่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือมีจำนวนเด็ก หรือคาบสอนไม่ตามเกณฑ์ และเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ไม่สามารถจดทะเบียนคนพิการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคน

พิการได้ เนื่องจากนักเรียนไม่มีเอกสารรับรองจากแพทย์ ทำให้ครูไม่ได้รับสิทธิในการขอเบิกเงินเพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษาพิเศษ

ปัญหาด้านนักเรียน ได้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่มีความพร้อมในการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการสอนเสริมนอกเวลา นักเรียนปกติขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดเจตคติที่ดีและยังไม่ยอมรับในความบกพร่องของเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม/อาคารสถานที่ ได้แก่ จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไป ทำให้ดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง ไม่มีห้องเรียนเฉพาะ/ห้องสอนเสริมวิชาการสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ขาดห้องเรียนเฉพาะ อาคารสถานที่ไม่เหมาะสม เช่น อาคารเรียนเปิดโล่ง ทำให้มีเสียงจากภายนอกรบกวน

ปัญหาด้านผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองยังไม่ยอมรับในความบกพร่องของนักเรียน ขาดความตระหนัก และขาดความรู้ความเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในกรณีที่นักเรียนมีความบกพร่องหรือมีความพิการไม่ชัดเจน ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือที่จะนำนักเรียนไปพบแพทย์เพื่อวินิจฉัย หรือวัดระดับสติปัญญา ผู้ปกครองมีฐานะยากจน หรือผู้ปกครองไม่มีเวลา และผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการจัดสอนเสริมหลังเลิกเรียน โดยผู้ปกครองจะรับนักเรียนกลับบ้านทันทีหลังเลิกเรียน

ปัญหาอื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่ โรงเรียนขาดการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานจากต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง ปัญหาการขาดสื่อการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์บางประเภทไม่ได้ถูกนำมาใช้ เนื่องจากไม่มีอุปกรณ์ เช่น เครื่องเปิดหนังสือเสียงระบบเดซี เครื่องเล่นซีดีรอม สื่อไม่ตรงตามความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ร้านค้าที่เป็นผู้ให้บริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ระบุในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่สั่งสื่อตามที่กำหนด และจำเป็นต้องซื้อจากร้านนี้เนื่องจากระบุเป็นร้านที่จัดหาสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก การนำเด็กไปตรวจวินิจฉัย ต้องอาศัยการประสานงาน และใช้เวลานานทำให้เด็กจดทะเบียนเป็นคนพิการช้า การส่งต่อในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ยังมีโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมจำกัด ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่ไม่มีโรงเรียนใกล้บ้าน และโรงเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มุ่งเน้นนักเรียนด้านวิชาการเพื่อการศึกษาต่อ ทำให้การจัดการเรียนร่วมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

จากการศึกษาผลการดำเนินงานให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม พบว่า ในเชิงปริมาณ มีจำนวนโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่ในเชิงคุณภาพยังมีปัญหาหลายประการทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาไม่เต็มตามศักยภาพเนื่องจากมีปัญหาในการดำเนินงานในหลายระดับ ในส่วนของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเองนั้น พบว่ามีปัญหาหลายประการ ทั้งปัญหาด้านบริหารจัดการ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านนักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งปัญหาทุกอย่างส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการให้บริการทางการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยตรง ซึ่งขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจะต้องกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ และแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย และโรงเรียนจะต้องนำวิธีการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างชีตมาใช้อย่างจริงจัง

2) ต้นสังกัดต้องบรรจุครูหรือจ้างบุคลากรทางการศึกษาพิเศษเพื่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอนและบรรจุหรือจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจำนวนครบตามเกณฑ์ รวมทั้งจัดอบรมประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอน และการให้บริการอื่น ๆ แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดอบรมประชุมสัมมนาให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนทุกคนเพื่อสร้างความตระหนัก และมีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3) ควรกำหนดเป็นกฎหมายหรือข้อบังคับเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม เช่น ให้โรงเรียนขนาดใหญ่ หรือโรงเรียนระดับอำเภอ และมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเกิน 30 คน ให้มีการบรรจุครูการศึกษาพิเศษประจำ 1 คน เพราะจะได้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ดีขึ้น

4) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษ

5) จัดอบรมให้ผู้ปกครองเพื่อ สร้างความเข้าใจ ความตระหนัก และการยอมรับพร้อมทั้งให้คำแนะนำ ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งเผยแพร่ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ทางวิทยุโทรทัศน์ เว็บไซต์ ทำเอกสารเผยแพร่ เป็นต้น

6) ต้นสังกัดควรนิเทศติดตามประเมินผลการเรียนการสอน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของนักเรียนอย่างแท้จริง

7) ควรเพิ่มงบประมาณให้แก่โรงเรียน ที่จัดการเรียนร่วมเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ เพื่อใช้ในการในการจัดซื้อ จัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ปรับปรุงสภาพแวดล้อม การฝึกอบรม สัมมนา การวิจัย เป็นต้น

8) โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดควรประสานงานขอความร่วมมือกับ โรงพยาบาลกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ในการออกตรวจสุขภาพเด็กในแต่ละโรงเรียน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพราะขั้นตอนการทำหนังสือถึงโรงพยาบาลเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการวัดระดับสติปัญญาเพื่อนำไปจดทะเบียนคนพิการใช้เวลานาน

5 โรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดองค์กรเอกชน

โรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดองค์กรเอกชนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลามี 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์ขนาดใหญ่ ส่วนจังหวัดสตูล และจังหวัดพัทลุง ไม่มีโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดองค์กรเอกชน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์ขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนในสังกัดของมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ รับนักเรียนตาบอดที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาในเขตภาคใต้เข้าศึกษา โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

5.1 ระดับชั้น จำนวน และประเภทของนักเรียนที่ให้บริการ

ปีการศึกษา 2551 มีนักเรียนประจำ และ ไปกลับ จำนวน 35 คน แบ่งเป็นระดับอนุบาล 2 จำนวน 14 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 คน และนักเรียนเรียนร่วมในโรงเรียน จำนวน 22 คน เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน รวมนักเรียนในความดูแลทั้งสิ้น จำนวน 57 คน

5.2 ครูและบุคลากรของโรงเรียน

ในปีแรกที่เปิดทำการเรียนการสอน มีครูจำนวน 4 คน ปัจจุบันมีครู จำนวน 10 คน และเจ้าหน้าที่ จำนวน 10 คน นักเรียน จำนวน 57 คน คิดเป็นสัดส่วนครู : นักเรียน ในอัตราส่วน 1:6 ซึ่งมีจำนวนครบตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดสัดส่วนครู : นักเรียน ไว้ในอัตราส่วน 1:8 แต่ไม่ครบตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ที่กำหนดสัดส่วนครู : นักเรียน ไว้ในอัตราส่วน 1:5 การดำเนินงานของโรงเรียนได้รับงบประมาณอุดหนุนเงินเดือนครูผู้สอนจาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และครูที่มีวุฒิกการศึกษาพิเศษได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ.ค.ศ.)

ส่วนเจ้าหน้าที่ได้รับเงินอุดหนุนจากมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

5.3 การพัฒนาครูและบุคลากร

ในแต่ละปีโรงเรียนมีการส่งเสริมพัฒนาให้ความรู้ด้านวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องการสอนเด็กตาบอดให้แก่ครูผู้สอน โดยส่งครูเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา ที่จัดโดยมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ และที่จัดโดยหน่วยงานอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้านการจัดการเรียนการสอน และกระทรวงสาธารณสุข ด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น

5.4 การส่งนักเรียนไปเรียนร่วมเรียนร่วม

ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนได้ส่งนักเรียนเข้าเรียนร่วมที่โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกัลยา โรงเรียนศรีนคร และโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสิ้นจำนวน 22 คน โดยโดยมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ ได้จัดสรรงบประมาณในการจ้างครูเสริมวิชาให้ดูแลนักเรียนเรียนร่วม โดยครู 1 คน ดูแลนักเรียน 2 โรงเรียน

5.5 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์หาดใหญ่ จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้นักเรียนทุกคนทั้งเด็กนักเรียนในโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์หาดใหญ่ และเด็กนักเรียนในโรงเรียนเรียนร่วม เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน

5.6 เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพิเศษ

โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์หาดใหญ่ใช้มาตรฐานการศึกษาพิเศษของจัดการเรียนร่วมโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประเภทความพิการทางการเห็น เพื่อเป็นหลักในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

5.7 การได้รับการสนับสนุนของโรงเรียน

โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทางราชการและจากหน่วยงานเอกชน เช่น

1) ศูนย์การศึกษาพิเศษ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดฝึกอบรมให้ความรู้บริการสื่อ และให้การนิเทศการเรียนการสอน

2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรเงินอุดหนุนเงินเดือนครู และเงินเพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษาพิเศษ สำหรับครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ

3) มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง เงินทุนการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

5.8 การให้การสนับสนุนโรงเรียน และหน่วยงานอื่น

โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมสภาลหาคใหญ่ เป็นแหล่งศึกษาดูงานการจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษของสถานศึกษาในจังหวัดสงขลา และจังหวัดใกล้เคียง เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 และเป็นที่ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นอกจากนี้บุคลากรของโรงเรียนยังเป็นวิทยากรจัดอบรมให้ความรู้แก่หน่วยงานที่จัดบริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง

5.9 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอน

โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมสภาลหาคใหญ่ ได้รับการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ให้การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอน
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะนิเทศการเรียนการสอน โดยการจัดอบรม/ประชุม ให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรของโรงเรียนในเรื่องที่จำเป็น เช่น การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการกิจกรรม 5 ส. และการจัดทำหลักสูตร เป็นต้น
- 3) โรงเรียนมีการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูจากครูใหญ่และประธานมูลนิธิธรรมิกชน โดยนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนทุกภาคเรียน

5.10 การวิจัยทางการศึกษาพิเศษ

โรงเรียนยังไม่มีผลงานวิจัยของครูและบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ เนื่องจากโรงเรียนเพิ่งเปิดทำการเรียนการสอนเป็นปีที่ 4 ครูยังขาดความรู้และประสบการณ์ทางด้านการวิจัย และมีภารกิจด้านอื่น แต่โรงเรียนได้ส่งเสริมการทำวิจัยของครูโดยการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมการทำวิจัยจากหน่วยงานต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่นมหาวิทยาลัยสงขลา-นครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นต้น

5.11 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของโรงเรียน

- 1) การผลิตสื่อไม่ทันต่อความต้องการ เนื่องจากในการผลิตสื่ออักษรเบรลล์ ต้องการต้นฉบับในการทำล่วงหน้า และต้องบริการจัดทำสื่อให้หน่วยงานอื่น นอกจากนั้นการผลิตสื่อ

อักษรเบรลล์ไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลง เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในด้านสื่อการเรียนการสอน ครูไม่มีเวลาในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เพราะครูมีภารกิจมาก

2) ปัจจุบันขาดครูกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งจำเป็นในการให้ความรู้ และสอนเสริมวิชาการให้กับนักเรียน โรงเรียนเรียนร่วมในระดับที่สูงขึ้น และครูกลุ่มสาระวิชาศิลปะ ซึ่งจำเป็นในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมดนตรี เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการดำเนินงานให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษของ โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์ขนาดใหญ่ พบว่าโรงเรียนนี้มีความพร้อมสูงมากในการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เนื่องจากโรงเรียนนี้เป็นสาขาที่ 7 ของ มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นมูลนิธิช่วยคนตาบอดที่ดำรงมานานหลายปี มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์สูง ประกอบกับมูลนิธิมีความพร้อม ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ถึงแม้โรงเรียนจัดตั้งมาประมาณ 4 ปี แต่มีความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือเด็กตาบอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเรียนร่วม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาดูงาน และเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาด้วย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 และกฎหมายอื่นที่ออกมาเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการให้บริการทางการศึกษาของหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดพัทลุง และ ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดสตูล โรงเรียนสงขลา พัฒนาปัญญา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และ โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์ขนาดใหญ่ จากการศึกษาค้นคว้าในเชิงปริมาณหน่วยงานทางการศึกษาทั้งหมดสามารถให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างทั่วถึง เด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้ปกครองสามารถเข้าถึงการศึกษาและบริการอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นปีละมากกว่าร้อยละ 15 แต่ในเชิงคุณภาพพบว่า หลายหน่วยงานยังมีปัญหาอยู่ โดยเฉพาะ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมซึ่งเป็นหน่วยงาน

หลักที่ให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในจำนวนมาก แต่มีโรงเรียนส่วนหนึ่งที่ไม่ให้บริการทางการศึกษา และการช่วยเหลือเด็กยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โรงเรียนยังขาดแคลนในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เจตคติที่ดีของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม ขาดการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษาพิเศษ และที่สำคัญคือโรงเรียนไม่ได้้นำการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีทมาใช้อย่างจริงจัง ดังนั้นเพื่อให้การให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีประสิทธิภาพ เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ช่วยตัวเองได้ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข ทุกฝ่ายจะต้องเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษ ร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้

